

№48 «Про внесення змін до Положення про функціонування фондових бірж», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 11.02.2011 за №181/18919.

Загальновідомо, що повноцінне розкриття інформації на фондовому ринку є запорукою коректного регулювання ринку та його розвитку; тож задля удосконалення системи оприлюднення інформації Комісією було прийнято рішення від 01.03.2011 №190 «Про порядок оприлюднення інформації про обсяг торгівлі акціями та облігаціями українських емітентів, що відповідно до законодавства пройшли процедуру лістингу та перебувають в обігу на організаторах торгівлі», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 10.05.2011 за №555/19293. Не менш важливим для регулятора у минулому році було питання вдосконалення регулювання діяльності з організації торгівлі на фондовому ринку. Для його вирішення Комісія 07.06.2011 прийняла рішення №682 «Про внесення змін до рішення Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 11.06.2002 №212 та затвердження Порядку заповнення організаторами торгівлі електронних форм адміністративних даних, які подаються до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 15.07.2011 за №879/19617.

Та, безумовно, одними із найважливіших завдань Комісії є забезпечення реалізації єдиної державної політики щодо функціонування та розвитку фондового ринку в Україні та забезпечення захисту учасників торгів та інвесторів від можливих зловживань на ринку цінних паперів. Задля їх реалізації регулятор прийняв рішення від 22.12.2010 №1946 «Про затвердження Переліку іноземних фондових бірж, на яких допущені до обігу цінні папери та деривативи, які визнаються такими, що перебувають в обігу на організованому ринку цінних паперів та деривативів», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 22.02.2011 за №219/18957 та рішення від 14.06.2011 №716 «Про затвердження Порядку запобігання маніпулюванню цінами під час здійснення операцій з цінними паперами на фондовій біржі», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 05.09.2011 за № 1045/19783.

Регулювання депозитарної діяльності та діяльності із ведення реєстрів власників іменних цінних паперів

Депозитарна діяльність на фондовому ринку у 2011 році представлена двома депозитаріями. Загальна кількість зберігачів у 2011 році збільшилась порівняно з 2010 роком на 12 професійних учасників, або на 3,2 %, та становила на кінець минулого року 384. У той же час, кількість реєстраторів у 2011 році зменшилась порівняно з 2010 роком на 109 професійних учасників, або на 36,7 %, та на кінець звітнього періоду становила 188. Тенденція до значного зменшення кількості реєстраторів, а також до істотного збільшення кількості зберігачів є, насамперед, наслідком набрання чинності змін до законодавства щодо існування акцій виключно в бездокументарній формі. Крім того, кількість зберігачів зросла також і внаслідок змін до законодавства щодо можливості отримання реєстраторами ліцензії зберігача без отримання ліцензії на провадження діяльності з торгівлі цінними паперами.

З метою удосконалення системи державного регулювання депозитарної діяльності та діяльності із ведення реєстрів власників іменних цінних паперів, Комісією було розроблено та прийнято низку рішень, що передбачали внесення змін до ліцензійних умов провадження професійної діяльності на фондовому ринку – депозитарної діяльності, а також до Положення про порядок ведення реєстрів власників іменних цінних паперів. Окрім того, зміни, що вносились регулятором, стосувались типових договорів з цього виду діяльності та встановлення максимального розміру тарифів на послуги реєстраторів та ін.

Протягом довгого часу існувало питання удосконалення системи подання звітності до регулятора, в тому числі щодо діяльності депозитарних установ, що здійснюють депозитарну діяльність зберігача цінних паперів. Комісія вирішила це питання, забезпечивши для депозитаріїв можливість використання електронного цифрового підпису та підготувавши відповідне рішення Комісії від 18.08.2011 №1096 «Про затвердження змін до Положення про порядок складання адміністративних даних депозитарними установами, що здійснюють депозитарну діяльність зберігача цінних паперів, та подання відповідних документів до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку та затвердження Порядку заповнення зберігачами цінних паперів електронних форм адміністративних даних, які подаються до Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку», зареєстроване у Міністерстві юстиції України 22.12.2011 за №1500/20238 та №1501/20239.

Та, безумовно, ключовим та навіть наболілим питанням у цій сфері є необхідність консолідації вітчизняної депозитарної системи. Маючи на меті її реформування, Комісія спільними зусиллями з учасниками ринку розробила проект Закону України «Про систему депозитарного обліку цінних паперів», який зареєстровано за № 9428 у Верховній Раді України в листопаді та у грудні 2011 року прийнято Парламентом у першому читанні. Проектом Закону України пропонується визначити правові засади функціонування депозитарної системи, встановити порядок реєстрації та підтвердження прав на емісійні цінні папери та права за ними у системі депозитарного обліку цінних паперів, а також порядок здійснення розрахунків за правочинами щодо цінних паперів. Основним завданням цього законопроекту можна назвати створення централізованої депозитарної системи в Україні, уніфікацію принципів та порядку здійснення діяльності учасниками депозитарної системи та взаємодії між ними. Також Проект Закону встановлює виключні повноваження Центрального депозитарію, підстави призначення тимчасової адміністрації Центрального депозитарію, вимоги до його статуту та погодження внесення до нього змін, порядок та принципи формування органів управління Центральним депозитарієм, а також порядок прийняття ними рішень. Окрім того, документ описує правові засади провадження клірингової діяльності, вимоги до клірингових установ, правил клірингу та механізмів зниження ризиків невиконання або несвочасного виконання зобов'язань, що виникли за договорами, укладеними на фондовій біржі.

Регулювання діяльності з управління активами інституційних інвесторів

Станом на 31.12.2011 загальна кількість професійних учасників, які мають ліцензії на здійснення діяльності з управління активами, становила 360, що значно більше попереднього показника (117) та свідчить про розвиток цього сегменту ринку. Поступово зростає кількість корпоративних та пайових інвестиційних фондів на фондовому ринку: якщо на початку 2011 року Комісією було зареєстровано 1 544 інститутів спільного інвестування (на 154 більше, ніж на початку 2010 року), то вже наприкінці минулого року їх кількість склала 1 740 ІСІ, з яких 283 – корпоративні інвестиційні фонди (на початку 2011 року – 244) та 1 457 – пайових інвестиційних фондів (на початку 2011 року – 1 300), що свідчить про підвищення довіри та зацікавленості інвесторів до механізмів спільного інвестування.

Як і будь-який інший напрям роботи, регулювання діяльності з управління активами потребувало вдосконалення, і Комісія в поточному режимі вирішувала питання, що виникали. Так, регулятор розробив та прийняв ряд рішень, які покликані удосконалити діяльність пайових, корпоративних інвестиційних фондів, спростити процедуру державної реєстрації юридичних осіб та порядку подання інформації щодо фінансового стану показ-